

LBRIS

We know
books

Mircea V. Ciobanu

După-amiaza unui faun

Colecția OPERA OMNIA
teatru contemporan

Cuprins:

STAȚIA TERMINUS	5
VREME ÎNCHISĂ.....	49
DUPĂ-AMIAZA UNUI FAUN	87
Note biobibliografice.....	137

PROLOG

Ajutorul de mașinist, în salopetă, iese în avanscenă cu o carte din care citește pînă la șapte ori, accentuînd de fiecare dată cuvîntul menționat, căutînd tonalitatea potrivită. E o acordare a vocii, dar și a spectatorului pe unda necesară:

1. Înainte
2. de a pleca
3. definitiv
4. întoarce-te
5. și convinge-te
6. că pleci
7. ultimul.

ACTUL I

Fragmentul 1

*Un vagon. Cătălin și Cătălina,
pe două scaune-banchete, „spate în spate”.*

CĂTĂLIN: Și atunci m-ai întrebat: „Acum vei merge ... la masă, nu?
Bănuiesc că ți-i foame.”

CĂTĂLINA: Și?

CĂTĂLIN: Doamne, dar nu-mi era foame. Deloc! Și nu-mi plăcea
tema asta „pi-can-tă” despre crenvurști și ... mujdeiuri.

Dar pînă la plecarea trenului mai erau 10 (zece!) minute și eu mă bucuram că ... avem thème de conversation.

CĂTĂLINA (*ironic, poate ușor disprețuitor*): Da, desigur. Thème de dialogue.

CĂTĂLIN: Ce era să fac? Să te amăgesc încă o dată?

CĂTĂLINA: ?

CĂTĂLIN (*accentuat interogativ*): Să-ți fi spus adevărul? Erai prea fericită în acea zi ca să poți afla un adevăr.

CĂTĂLINA: Și atunci mi-ai răspuns. Grav, aproape filozofic și ușor indiferent: „N-avea grija. Iau niște pateuri, chiar aici, în gară.”

CĂTĂLIN (*intrînd în rolul ei, de atunci, pe un ton aproape scandalos*): „Ia mai lasă pateurile celea. Ți-am spus să nu le mai cumperi. Du-te și mănîncă o supă, o tocană, o pîrjoală ... ceva cald.”

CĂTĂLINA: Un supeu!

CĂTĂLIN: Un supeu!!

CĂTĂLINA (*evident, în rolul lui „de atunci”*): E ora mesei (me-e-sei) E ora supeului (su-pe-e-e-u-lui)... E multă lume (lu-u-me) la cafenea,

CĂTĂLIN: la bar ...

CĂTĂLINA: și la cîrciumă.

CĂTĂLIN (*în parte, spectatorilor*): Ei, cum vi se pare dialogul? Și ăsta-i abia începutul!

CĂTĂLIN (*neutru și filozofic, poate, visător și, evident, - teatral*): „Carnea de vițel se potrivește cu cartofi și untdelemnul din salată nu era rînced. Untdelemnul de la băcanul din colț este mult mai bun decît untdelemnul de la băcanul

din față. E chiar mai bun decât untdelemnul de la băcanul din spate. Dar nici untdelemnul lor nu e prea rău.” (*Face un zgomot cu limba.*)

CĂTĂLINA: „Dar tot untdelemnul băcanului din colț e mai bun... Peștele a fost proaspăt. Mi-am lins buzele. Am luat de două ori. Ba, de trei ori. Mă face să ies afară. Și tu ai luat pește de trei ori, dar a treia oară ai luat o porție mai mică iar eu am luat o porție mai mare și a treia oară. Cum se face? De obicei tu mănânci mai mult ca mine. Pofta de mâncare nu-ți lipsește.” (*Face zgomot cu limba.*)

CĂTĂLIN: „Dar supa a fost cam prea sărată. Mai sărată ca tine. Ha, ha, ha!”

Apare Englezul I (în rolul lui poate fi Cătălina).

ENGLEZUL I: Good morning!

CĂTĂLIN: Morning.

ENGLEZUL I: I'm very glad to meet you. (Mă bucur mult să vă cunosc.)

CĂTĂLIN: I don't think we have met before. (Nu cred că ne-am cunoscut.)

ENGLEZUL I: Sorry. (Regret.)

CĂTĂLIN: Never mind. (Nu-i nimic.) It is my fault (Este vina mea.)

ENGLEZUL I: Thank you. (Merci.) (*Pleacă.*)

CĂTĂLINA (*către public*): Am uitat să vă spun că sîntem din Londra, sîntem englezi și ne cheamă SMITH.

CĂTĂLIN: Asta au spus-o englezii ceia, pe peron, chiar înainte de plecare, și tu, urcată deja pe scara vagonului, abia ai reușit să mă întrebi: „Și totuși cum te descurci cu

problemele celea...? Am înțeles că sînt ... că au devenit destul de grave. Miroase a concediere? a închisoare...?

CĂTĂLINA (*imitîndu-l*): „Care treburi? Care probleme? Despre ce întreb?”... (*Revenind.*) Era de fapt ultimul tău „răspuns... re-to-ric” (!) Chiar întrebarea mea se pierduse deja în fluieratul locomotivei, care mă ducea, salvîndu-te de un „interogatoriu” incomod. Ce ascundeai? Cum îți mergeau de fapt treburile?

CĂTĂLIN: Acum le știi. Le știai foarte bine și atunci. Mă priveai atît de trist de pe scara vagonului încît mi-am dat seama că vorbiseși cu Valentina și le cunoșteai pe toate... Și am înțeles că dacă am fi vorbit despre afacerile mele, zece minute erau suficiente pentru a-ți dovedi că toate se rezolvă și ai fi plecat cu inima împăcată.

Dar... o făceam pe actorul, cînd actrița erai ... tu.

CĂTĂLINA: Dar nu ți-ai mai rezolvat nimic pînă la capăt. Și de fapt m-ai mai mințit o dată.

CĂTĂLIN: Ba pur și simplu am tăcut. (*Glumind amar.*) Am discutat la o altă „temă”...

CĂTĂLINA (*trist, fără să-l asculte*): M-ai mințit. Și continui să mă minți. În stilul tău.

CĂTĂLIN: Dar nu te-am mințit! Medicul îți spune că arăți mai bine decît ieri, pentru a te salva. Deși arăți mult mai rău decît ieri.

CĂTĂLINA: Vrei să spui că azi arăt mai prost?

CĂTĂLIN: Nu!!! Eu îți dau un exemplu. O metaforă.

CĂTĂLINA: Medicul e o metaforă? Și chiar crezi că minciuna ta

CĂTĂLIN:Metodica mea mincinoasă...

CĂTĂLINA: ...Că minciuna ta metodică mai este și terapeutică?

CĂTĂLIN: Nu știu. Îți spuneam de intenție.

CĂTĂLINA: Intențiile bune? Care pardosesc iadul?

CĂTĂLIN: Hai s-o lăsăm baltă. Doar știi că vroiam să fie bine.

CĂTĂLINA: Spunându-mi minciuni? Toată viața?!

CĂTĂLIN: Minciuni mici. În schimbul adevărilor mari. Pe care tot eu ți le-am spus.

CĂTĂLINA: Crezi că ai debitat ...un aforism? Care-s, mă rog, marile adevăruri pe care mi le-ai spus?

CĂTĂLIN: Să zicem, unul din ele este că te iubesc. (*Încearcă să o sărute.*)

CĂTĂLINA (*disprețuitor, imitându-l*): „Să zicem...” Lasă-mă. De unde să știu că și această ...„declarație” nu e o minciună... mică. Terapeutică.

CĂTĂLIN (*supărat*): Las-o, naibii. Onorat public! Gata! Atît! Încheiem partea retorică a dialogului nostru! Nu mai fac. (*Ei.*) Nu-ți mai fac declarații. Pentru că le întorci pe toate cum îți place. (*Pauză.*) Dar... Dacă ți-aș spune că nu te iubesc(!?)

CĂTĂLINA: Atunci probabil că te-aș crede... Pentru că n-ai nici un motiv să mi-o spui așa, pur și simplu.

CĂTĂLIN (*enervat*): Ei, vezi? Nu zic eu că le întorci cum îți convine?

E supărat. Ea încearcă să-l liniștească, îi ia mâna.

CĂTĂLIN: Lasă-mă.

CĂTĂLINA: Vezi, nici nu vrei să fii consolată. Te simți vinovată. Ții

minte o discuție și mai veche. Îndată după căsătorie. Erai îngîndurat, nu-mi permiteai să pătrund în gîndurile și problemele tale și cînd te-am întrebat de ce te-ai izolat și ți-ai scos ghimpia de cactus, mi-ai răspuns grav și solemn ca într-o tragedie antică...

CĂTĂLIN: Romantică!

CĂTĂLINA: Clasică..: „Fiindcă mie-mi place singurătatea“. Ce ți-am răspuns eu?

CĂTĂLIN: Lasă-mă, nu mai vreau să fac teatru.

CĂTĂLINA: Te rog, dă-mi ultima replică.

CĂTĂLIN: N-ai mai spus nimic genial. Ai răspuns la fel de obijduită și indignată: „La ce naiba te-ai mai căsătorit, dacă îți place să fii singur?“ Atît. Mă duc... Să-mi iau țigări. (*Vrea să iasă prin dreapta.*)

În Fragmentul 1 dialogul poate fi întrerupt intermitent de un eventual control de bilete, de pasageri care își caută locul, de unii cerșetori serviți generos.

Fragmentul 2

CĂTĂLIN, „REALISTUL“, „STUDENTUL“, „FUNCȚIONARUL“, „IDIOTUL“.

„REALISTUL“: Încolo nu se permite. E închisă fereastra. Au și început anchetările.

CĂTĂLIN: Ce fel de anchetări?

„REALISTUL“: În legătură cu decesul. Cu omorul.

CĂTĂLIN: Care omor? (*Fără să aștepte răspunsul pleacă în stînga.*)

„REALISTUL“ (*celorlalți condrumeți*): A murit un om. A fost asasinat.

„STUDENTUL“: Cum? În trenul nostru e un mort? Cobor la prima.

„FUNCȚIONARUL“: Nu te grăbi. Trenul nu se oprește.

„STUDENTUL“: Cum adică nu se oprește?

„REALISTUL“: Nu se oprește... pur și simplu. Merge. (*Rîde.*)

„STUDENTUL“: Dar dacă vreau să cobor? Dar dacă altcineva coboară?

„FUNCȚIONARUL“: Șezi liniștit, domnule. Nu se oprește.

„STUDENTUL“: Dar dacă vrea cineva să coboare?

„FUNCȚIONARUL“: Pentru ce să coboare?

„STUDENTUL“: Pentru că vrea. Pentru că are nevoie. Pentru că are rude aici. Pentru că are prieteni. Pentru că vrea să vadă cum trăiesc oamenii aici.

„FUNCȚIONARUL“: Nu se poate, domnule, și s-a spus. E interzis. S-a făcut moarte de om. Și-apoi toți au luat bilet pînă la ultima stație. Mi-a spus-o controlorul.

„STUDENTUL“: Las`că-i știu eu. Au luat bilete pentru că au fost amăgiți, impuși. Așa-s cei de la casă. Vînd numai biletele scumpe. Și spun că alte bilete n-au.

„REALISTUL“: Las-o mai moale domnule. Pe dumneata nu te-a obligat nimeni. Parcă nu ai vrut să mergi pînă la sfîrșit?

„STUDENTUL“: Am vrut, dar m-am răzgîndit. Și-apoi nu-i vorba... (*Pauză.*) Dar dacă cineva a urcat din greșeală? Cît îl costă întoarcerea?

„REALISTUL“: Nu se cuvine să oprești trenul pentru un zăpăcit care a greșit adresa, pardon, direcția, ori pentru un mofturos ca dumneata care ba vrea să meargă pînă la urmă, ba – pînă la urmă – se răzgîndește.

„FUNCȚIONARUL“: Trebuia să te gîndești de la bun început.

Aici, în tren, în genere, nu e cazul să gîndești, cu atît mai mult nu e cazul să te gîndești-răzgîndești.

„STUDENTUL“: Dar era totuna cînd m-aș fi gîndit. De unde aș fi știut că trenul n-are frînă.

„IDIOTUL“: Ha-ha! Trenul n-are frînă. Ne duce direct în mare. Mne bî do Murmanska. A tam - more! (*rus: „Să ajung pînă la Murmansk. Iar de acolo- începe marea!”*)

„STUDENTUL“: Da. Pînă-n mare. Ori pînă-n munte. Pînă-n stîncă. Pînă ne frîngem gîtul.

„REALISTUL“: Nu vorbi prostii.

„STUDENTUL“ (*după un minut-două-trei-zece de meditație, disperat*): Dar dacă toți au greșit direcția!?

Ultima replică a studentului rămîne cu acest „a” final suspendat în aer în timp ce concomitent, din două părți opuse ale vagonului intră „Controlorul” și „Anchetatorul” Iozef Klapka.

Remarcă pentru întreg Fragmentul 2

Scena e urmărită cu priviri absente, indiferente, uneori cu zîmbete ironice de către alți pasageri care joacă șah, cărți ori domivo. Totodată, ca în orice tren, personajele, chiar și cele implicate în discuție, pot circula, pot părăsi vagonul atît timp cît nu sînt angajate. În sfîrșit, cineva poate să revină într-un alt „rol”, ținînd cont de faptul că toate personajele sînt nu numai convenționale, ci chiar false.

Fragmentul 3

DOI JUCĂTORI DE CĂRȚI.

PRIMUL: Hai, mergi odată!

AL DOILEA: Unde?

PRIMUL: Bate.

AL DOILEA (*în bătaie de joc*): Pe cine?

PRIMUL: Cartea.

AL DOILEA: Ce „cartea“?

PRIMUL: Nu-ți bate joc de spectatori. Bate odată că-i noapte. Ieșim din timp.

AL DOILEA: Ei și? Unde te grăbești? Cu trenul ista, care știe unde merge ...

PRIMUL: Dar poate că nu știe?

AL DOILEA (*declamă sau poate cântă*): „Cu atât mai bine / Nu știe de mine / Nimeni, nimeni, nimeni...“

PRIMUL: Mergi odată. C-amuș îi noapte. Și stricăm unitatea timpului.

Fragmentul 4

„Controlorul“, după ce verifica biletele unor pasageri, îi cere bilet „Idiotului“ care însă îi răspunde cu un zîmbet nevinovat. „Controlorul“ se apropie de „Student“.

„CONTROLORUL“: Biletul!

„STUDENTUL“: Ne-au controlat. Acum o oră.

„CONTROLORUL“: Încă o dată.

„STUDENTUL“: Dar ... N-am avut bilet. (*Oponenții săi zîmbesc triumfător.*)

„CONTROLORUL“: Plățiți amenda.

„STUDENTUL“: Am plătit.

„CONTROLORUL“: Chitanța!

„STUDENTUL“: Nu mi-au dat!

„CONTROLORUL“: Dar ai plătit?

„STUDENTUL“: Plătit.

„CONTROLORUL“: Atunci plătește numai costul biletului.

„STUDENTUL“: Dar am plătit amenda. Și biletul.

„CONTROLORUL“: Numai costul biletului! („Studentul“ plătește,
„Controlorul“ pleacă.)

„STUDENTUL“: Chitanța!

Fragmentul 5

*În același timp „Anchetatorul“
controlează actele pasagerilor.*

IOZEF KLAPKA: Când ați urcat? (*Un pasager îi prezintă biletul.*) Nu, nu e nevoie de bilet. Nu ați observat nimic suspect? Aveți și alte acte? (*Pasagerul îi întinde un pachet întreg de acte pe care acesta le răsfoiește atent pînă la plictis.*)

Fragmentul 6

„BANCAGIUL“

„BANCAGIUL“ (*intrînd, împreună cu un alt pasager, așezîndu-se și continuîndu-și povestirea*): Atunci el așează mortul frumușeeel, lîngă fereastra trenului, îi sprijină bărbia cu mîna, ca să nu bată la ochi și să-l ducă acasă fără un transport special. Și, lăsîndu-l în poza „Gînditorului“ lui Rodin (*demonstrează poza, făcîndu-l figurant pe condrumetul de vizavi care doar me tot drumul*), pleacă să fumeze o țigară. În lipsa lui, cineva intră în

compartiment și îl „întreabă” pe mort dacă locul e ocupat. Dacă nu aude nici un răspuns, îl ghiontește, crezînd că acesta doarme, îl lovește fără să vrea cu capul de muchia geamului și („figurantul” cade) ... crede că a omorît un om. Speriat, deschide fereastra, îl aruncă pe mort afară (*de fapt, demonstrînd, îl împinge pe „figurant” sub banchetă*) în plin mers al trenului, iar peste un minut intră „tovarășul” mortului. Speriat, îl întreabă pe noul venit: „Nu era ... un om aici?”. „Era, îi răspunde „călătorul”, la fel de speriat. S-a dus ... la veceu. La bufet.”

Toți rîd.

Fragmentul 7

IOZEF KLAPKA (*care a ascultat cu atenție bancul, acum se așază alături*): Și cînd ziceți că s-a întîmplat?

„**BANCAGIUL**”: Cine știe? Poate că nu s-a întîmplat niciodată.

IOZEF KLAPKA: Parcă povesteași ...

„**BANCAGIUL**”: Am auzit și eu. E aproape un banc.

IOZEF KLAPKA: Ei vezi? **APROAPE** un banc. Adică **APROAPE ADEVĂRAT**.

„**BANCAGIUL**”: Mi l-a povestit un prieten. Dar nu-l cred.

IOZEF KLAPKA: Nu se poate. Nu se poate să nu-ți crezi prietenul.

„**BANCAGIUL**”: Aș putea și să-l cred. Are importanță?

IOZEF KLAPKA: Posibil. Și cine e tipul?

„**BANCAGIUL**”: Prietenul?

IOZEF KLAPKA: Nu. Cel care a aruncat cadavrul pe fereastră.

„**BANCAGIUL**”: Naiba să-l știe. E un banc. Vă spuneam doar.

IOZEF KLAPKA: Să precizăm. E APROAPE un banc.

„BANCAGIUL“: Las` să fie și aproape. (*Rîde.*)

IOZEF KLAPKA: Dar cum îi spune prietenului?

„BANCAGIUL“: Dar ... N-are importanță.

IOZEF KLAPKA: Are.

„BANCAGIUL“: Da` cine ești dumneata, domnule? Ce-i cu întrebările astea?

„Anchetatatorul“ îi arată o legitimație „convingătoare“. Toți (cu excepția „Bancagiului“) se ridică și ies în dreapta și în stînga.

IOZEF KLAPKA: Și cum zici că îl cheamă pe prieten?

„BANCAGIUL“: Nu știu.

IOZEF KLAPKA: Nu-ți cunoști prietenii?

„BANCAGIUL“: Nu mi-e prieten.

IOZEF KLAPKA: Dar cine e?

„BANCAGIUL“: Un cunoscut. Un ... necunoscut. Un condrumet.

IOZEF KLAPKA: Și cum arată? Cum e îmbrăcat?

„BANCAGIUL“: Nu-mi mai amintesc, domnule anchetator.

IOZEF KLAPKA: Nu sînt anchetator. Trebuia să citești atent legitimația.

„BANCAGIUL“: Atunci cine sînteți? Se poate să mai văd o dată carnetul?

IOZEF KLAPKA: Nu se poate. Nu se arată.

„BANCAGIUL“: Dar adineaori mi l-ați arătat.

IOZEF KLAPKA: Era altă situație. Era ALTCEVA. Deci, cum îi zice prietenului?

„BANCAGIUL“: Nu știu.

IOZEF KLAPKA: Bi-i-ne. Atunci cum îți zice duminică? (*„Bancagiul“ îi prezintă buletinul de identitate.*) Bine. Mulțumesc.

(Se ridică, pleacă.)

„BANCAGIUL“ (*aproape alergînd în urma lui*): Aș putea să vă mai spun cîte ceva.

IOZEF KLAPKA: Nu. Suficient! De-o-cam-da-tă. Vă rog să nu părăsiți ... trenul.(Iese.)

„BANCAGIUL“: Să-l părăsesc? Dar cum? Și ... de ce nu?! (*Se apropie de fereastră, vrea s-o deschidă, după perdele însă apar, eventual vopsite în alb, gratii. Iese zăpăcit.*)

Intră Cătălin. Din capătul opus, concomitent, apare „Domnișoara S.“. Vin unul în întîmpinarea celuilalt.

CORTINA

*Revine, operativ, dar calm,
„Anchetatorul“. Cortina, la un semn, se întredeschide.*

IOZEF KLAPKA: Cred că trebuie să anunțăm, oficial, deschiderea anchetei. Să se dea pe post. Nimeni din cei bănuți, suspectați ... – adică toți! – să nu iasă din sală. (Către actori.) Jucăm fără antract!

CORTINA RECADE

SFÎRȘITUL ACTULUI I